

Совместно с Итальянским Институтом Культуры в Москве

третья лекция из серии «КУЛЬТУРА ЕВРЕЕВ ИТАЛИИ» ИТАЛЬЯНСКИЕ КОРНИ ИДИШСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Материалы к лекции **Арно Бикара**

> Москва ноябрь 2013 г. проект "Эшколот" www.eshkolot.ru

Рекомендованная библиография по теме

Baruchson-Arbib, S. *La culture livresque des juifs d'Italie à la fin de la Renaissance*, Paris, CNRS éditions, 2001

Baumgarten, J. Introduction to Old Yiddish literature, Oxford University Press, 2005

Bonfil, R. Les Juifs D'italie À L'époque De La Renaissance: Stratégies De La Différence À L'aube De La Modernité. Paris: L'Harmattan, 1995.

Calimani, R. Storia Del Ghetto Di Venezia, Milano, Rusconi, 1985.

Fox, H. Lewis, J. J. Many pious women, Berlin/Boston, Walter de Gruyter, 2011

Frakes, J. C. Early Yiddish texts, Oxford University Press, 2004

Hrushovski, B. "The Creation of Accentual lambs in European Poetry and Their First Employment in a Yiddish Romance in Italy (1508-1509)" in *For Max Weinreich on his Seventieth Birthday*, The Hague, Mouton, 1964

Katz, E., Book of Fables, The Yiddish Fable Collection of Reb Moshe Wallich, Wayne State University Press, 1994

Levita, E. (ed. J. Joffe), *Elia Bachur's Poetical Work, Bove-bukh*: facsimile of first edition 1541, Judah A. Joffe Publication Committee, 1949

Levita, E. (ed. E. Timm), Paris un' Wiene, ein jiddischer Stanzenroman des 16. Jahrhunder von (oder von dem Umkreis von) Elia Levita, Tübingen, Max Niemer Verlag, 1996

Rosenfeld, M. N., *The Book of Cows, a fac-simile edition of the famed Ku-Buch, Verona,* 1594, London, Hebraica Book, 1984

Roth, C. *The Jews in the Renaissance*, New York, Harper & Row, 1965.

Stern, M. (éd.), *Lieder des venezianischen Lehrer Gumprecht von Szczebreczyn*, Verlag Haus Freund, Berlin, 1922

Shmeruk, Ch., *Prokim fun der alt yiddisher literature*, Tel Aviv, I.L. Peretz Press

Turniansky, Ch., Timm, E. *Yiddish in Italia: Yiddish Manuscripts and Printed Books from the 15th to the 17th Century*, Milan, Associazione Italiana Amici dell'Università di Gerusalemme, 2003.

Timm, E. Graphische und phonische Struktur des Westjiddischen : unter besonderer Berücksichtigung der Zeit um 1600, Tübingen, Hermaea, 1987

Weinreich, M. History of the Yiddish language, Yale University Press, 2008

Текст № 1. Элиа Левита, «Парис и Вьена» (≈1535), прологи к четвертой и седьмой песням

הועתק והוכנס לאינטרנט www.hebrewbooks.org ע"י חיים תשע"א

דו פירט טייל:

פאריו און וויענה

גוט זייא מיין כוירר און מיין הירט דש איך אך מאך דש : טייל דש וירט

> ונק וראוון גוט או שויכי דירן זאר או פוילנילם ורום או אידל מיידליך: לופט מיך אוייר ליכ מפט כיט ורליתן יוען איך דו רידט שוין צו וויוֹדליך. איך קאן אויך אינונד ניט הוכֿירן איך פלאפרם אלו הרויים כישיידליך-אוכ׳ זאניט איך וואו אויך ניט וואורד ניפאלן וו פרייא איך אויך אין כור מחילה אלן:

שווייגט נויירט שטיל אוכ׳ האכט גידולד ווען בֿויר נייטן האכן די ווייכר אך גיליטן י דם איך דרוכטר כיט ורליר אוייר הולד דש וויל איך אויך מיט הערכן כיטן. אליין אוררדו געכט דיא שולד יוען כניו בנואבן איו כיט מיין זיטן י ווער איך שוין עלוום כויו טעט דרכילן שיך כיד אודואכדו כוך כיי מיינר וילן:

אפילו ער דם דחיג מולם קום כישם מים הערכן ואנן קויכן או וואל או איך הט ער אייני הולט חוב' גוטש אוכ' איר וואר עראיר גוינן י

ער רידט אין דש ער טון וואלם או דיא מליכים אל כים טויכן י לם ויא כורט העלפן איר קריג לויש אונ'מוג זו כירווים עו זיים ווחר חודר בילוגן:

אוו טעט אין אודרדו אך דש ער מסיר יקומו וואלט דיכן י איר גידענקט יוא וואל וויא ער כור שפרך נידענקט אירש ניט וייט אויך ביוינן י ערשפרך איין וראוו דיא ווער איין כאך דו אייטל כויכירייא פכליגט אויז בוריכן אוכי קייכר ווער כו נלאכן כאך כו ביטרוייען דרום זולט מן אויף איר ווארט כוך וועכק נים

אוכ' דיון רידן גיכב ער כוך ער שפרך פריו מיין ליכר כרודר: כוך וראוון הולד ויים דיר כים נוך ויא האכן שעלקיים איין גאכץ בודר י ווען דוא וואוירשט מאייכן בו זיבן הוך וו מניכט ויא דיר ליגן איין לודר דם דיר לייכ אוכ'גוט מויכט ווערן כויר לורן אוכ׳ דם דוא ניט וואלשט גערן ויין גיכורן:

פאריז און וויענח

three transformation of the state of the sta

דוא קענשט איר ואלשקייט נאך ניט וואל וויא ויא איין ארמן יונגן כיטריגן זיא לאכן אין אן איין טווייא דרייא מול אונ' מיט דעם קוכ פא זיין זיא זיך כיגן פרטן אים דען זיין הערן אין איינר קול אונ'דש טו גלייך כֿייר איר זולט ליגן וו ליש זיש ווערן נאכן אונ'באר כו עשן איזי עו מיט איין לויכֿיל וואסר וואורד לעשן

קיין אנדרן לושט האכן זיא ניט או דשויא איין אונ'איין אום טרייכן -ווען זיא איין האכן אן גשמיט דא לושן זיא אין שטעקן כלייכן י איין אנדרן נעמן זיא אין דיא מיט אונ'אן אין זיין זיא זיך אך רייכן -דען זיין זיא זיך כירוימן אונ' צו האף לאכֿן אוויאוויל איך אכר איין משוגע מאכֿן :

מיר זיין אין הולט 5 ור וואר אוב' מיר קויכטן גיגן אין יוא כיט זיין מילדר י אוכ' זיא זיין ערגר או כויזי טיר או וואוילף אוכ' כערן זיין זיא ווילדר ווטן מיר אין געכן כורט איין קוויר זו דויכט אונו זעהן רעכֿטי כילדר: וואל זיין זי כילדר אוכ' דש איז כיט בּוֹר הולן ווטן או די כילדר אוכ' דש איז נערכן אוכ' מולן:

דו פירט טייל: יט

נוטן דו שיין חייכט איין ארמר אאן
הויפש ביסטאלט בו ועהן בון יוכקוראווה י
דו זיבט ערו בייאקה אונ' סולימאן
קוועק זילכר שבייבט איו ער שאווה י
ווערזיל אונ' עסיק זיבט עראן
לימוני אייער פֿייור די פֿאווה י
אלומא די רוקה שקאייול אונ' נוקארינה
עו קוינטש ניט בידענקןדער ור ולובט
שינה :

או גים מאלק זיא געל איר האר מיט שוושכיל אוכ' אויל דש זיא דרויף דרוקן: דיא שטירן אוכ' כרואן זילטמאן גוואר וויא זיא זיך מיט דען בווענגליך פפלוקן יוטן מ'ר זי האלטן שין אוכ' קלור זא האכן זי אונו ליין טון יוקן איר שונהייט אל גלייך איכן טונן אז וויישר קלור שניא אן הייסר זוכן:

אך ואג איך דיר אוכ' אל מיין כרוירר
דיא ויא האלטן גיראד דיק היך או טאכן י
וטהן ויא וואז דא פטעקט אין דיא מוידר
אוכ' די פוקלן הוך אכדרט האלכ פכאכן :
אוכ' דרייא יר רויק איין גאבן גישלוידר
ויא וואורדךויא לעבט כיט אוא אן באכך
ווער ויאזעך פלו דן ג'ן אוא ור פוויגן
דער זעך דתיק דייל דריי דיירס כעט ליגן

ווער

をこれておくせんなくなくなくなってなってなっておうでなって、 A

דו פרים טייל:

ווער זיא דען זיבט לו מורגנט ורוא איזיא זיך אויף מולן אוכ' לעקן . איין דויר וליים אין דער געלן ברויא איו זיך ג'נן אייכם אכפלעקן איך מאג כיע דרויף ליגן דיא מויא אוכ' אך מאג איך דיך כים דרשרעקן . זוישם וואלט איך דיך מאבן זעקן מיט אגן

דם עו איו ניר מול מין או איך טוא ואנן:

פאריז און וויענה

קיין אכדר איר איין וראווא כיט הוט אז דש מיר מאכן זיין בֿון איין גיבורן · דאז וואוירפֿן זיא אויכש בֿויר גאר דרוט אבר איר רעכֿט איז דו אך ורלורן · זיך אך איין רוו שמעקידיג אוכ' רוט דיא וואקשם רוך בֿון אייכס רוייבֿן דורן · אוכ'בֿון איין שטיכקידיגן גראז קומן די לילגן די כלומן הוט מן ליכאונש קרוייט בֿר טילגן

> בֿור וואר דער שטויק זיין זיל מין איך קאן זיא אכר כיט אל כיהאלטן דרום גידענק אוכ' וואויש אוכ' ווין דש ווען זיא דען ביגיכן צו אלטן דו האכן זיא דען באול דיא צין דש פנים בֿול מיט רוכצל ואלטן' זיא שטינקן מויבֿצן אוכ' זיא גרויכן געלן אוכ'האכן גשטלט או טוייבֿל אויו דער העלן:

דער ווארט ליש ער ויל אויו ויינס מוכד ער סעט ען נערן אודר ניט נערן י איך וילש ניט ואגן אלש כו דיור שטוכד ווען איך שן דראן דער מיידליך עירן · איך כין יוא אך אין דעם ועלכן כוכד דיאויא ליכן אונ' אל צייט כיגערן נו בור אויו אייני דיא איך ניט וויל נענן וויא ווא ויא אך מיין הולד כיט וויל דר קענן:

> דרום אן איר שונהיים בלאכ דוא נישם איך ואג דירש לור אונ' איך דיך ווארן י טרתי באך איר ואנד נאך ימד נאך קרישם נאך ליכש נאך בוטש קונט קיינר דר לארן נורט חופרט בויכיריי אונ' הינטר לישט אייו ואלשיריי האכן ויא איין בארן י דער דו איו נוט דער איו דרלון אנטרינן אונ' איין ווינדיגר דער ווערט בילאנגן דינך

איך ואג אייך וואל ער הט כיט רעבּט דש ער רידש אזא הערב אונ' הערכר זיין דער בויזן בֿויגף ועקט זיכן עבֿט ריא ועלכן שטרוף ער אונ' בֿר דערכ ער ' ער ו'יין דר גיגן הוכדרש לעבֿט די דא זיין גיטרויא אונ' ורוס אונ' ערכר י איך זאך וואל לעבֿט אונ' ווילש כיט כינוייגן ווען ואגיט איבֿש גיוויס זא מויבֿט איך לוייגן

אודוארדו

Пусть Бог поможет мне благосклонно В сочинении четвертой песни.

168

О, прекрасное создание, о, достойная юная дама, О, благородная милая дева, о вы, честная особа, Не лишайте меня своей благосклонности, Если вдруг я буду слишком резок. Сейчас я не буду красиво льстить вам, А собираюсь говорить ясно. И если я обижу вас, Дамы, прошу вас, не принимайте близко к сердцу!

169

Молчите и наберитесь терпения, Даже если придется немного пострадать. И не лишайте меня своей благосклонности, Я прошу вас от всего сердца. Во всем виноват Одоардо, Ведь я не склонен к злословью. И если из моего рта вырвется упрек, То это слова Одоардо! <...>

171

<...>

Он говорил, что женщина – это река, По которой течет обман. Ни одной из них нельзя доверять, Нельзя рассчитывать на верность их слов или жестов.

172

Он продолжил в том же духе: «Парис, друг мой, мой дорогой брат, Не ищи женской любви! Они наврут с три короба, И если ты надеешься добиться успеха, То они обманут тебя, Разрушат твою жизнь, И ты будешь оплакивать день своего рождения.

173

Ты не распознаешь всех их уловок,
Они обманывают бедных юношей,
Даря им улыбки, одну, две, три, без счета,
И кивая головой.
Когда наконец сердце вспыхивает, словно уголь,
У них на глазах,
Они дают ему превратиться в золу,
И не пытаются погасить пожар даже водой из ложечки.

174

У них есть только одно желание: Менять любовников без промедления. Как только они получают власть над одним, Они оставляют его наедине со своим горем И быстро устремляются к следующему несчастному. Они притираются к новому любовнику, Хвастаются друг перед другом и насмехаются: «Ой-вей, я сведу еще одного с ума!»

175

С каждым днем мы влюбляемся все крепче И становимся все милее, А они ведут себя с нами, как дикие звери, Хуже, чем медведи и волки. Глядя на них, мы думаем, Что они живописные шедевры, Они действительно картины, Ведь они раскрашены красками.

176

Когда перед бедным юношей предстает образ Молодой девушки,
Он видит на самом деле белила,
ртутные и киноварные румяна и слюну.
Цезальпиния, горький уксус,
яйцо, лимон, душистый горошек — вот, что его впечатляет на самом деле.
Квасцы, тальк и сахар,
И вы не заметите проклятого превращения!

177

Они красят волосы в цвет золота, Выливая на них растительное масло и серу. Если смотришь на их лоб и брови, Хорошо видно, как они выщипывают волосы пинцетом. Если мы думаем, что они красивы и милы, То им удалось нас обмануть. Но их красота растает, Как снег на весеннем солнце.

178

И я предупреждаю своих неразумных братьев,
Которые думают, что они высокие и стройные, как сосны,
Братьям следует взглянуть на то, что они скрывают под своей одеждой.
У их сандалий подошва в десять сантиметров,
На них по три-четыре юбки.
Юноши бы не соблазнились этим зрелищем.
Если бы увидели, как они молча ложатся спать
И как три четверти их наряда остается лежать у кровати.

179

Не накрашенные и не напудренные, Ему покажется, что они похожи На сухое мясо в желтом бульоне! Я не хочу тратить силы на этот рассказ И пугать тебя. Иначе я бы показал тебе, Что дело обстоит в четыре раза хуже, чем я тебе описал.

Если кто-то увидит, как они встают с утра,

180

Они прибегают к уловками,
Которые невозможно скрыть.
Поэтому знай, верь и запомни навсегда,
Что, когда они стареют, тут же
Их зубы начинают гнить, с каждым днем все больше,
А лицо покрывается морщинами.
Они пахнут, блеют, мычат и ревут,
Они уподобляются черту из Геенны.

181

Поэтому не верь их красоте!
Уверяю тебя и предупреждаю тебя,
Ни христианин, ни еврей не нашел в них верность,
И никто не познал их любви и доброты,
А только надменность, хитрость и обман.
Они расставляют свои сети,
Но хороший человек избежит их,
А грешник будет пойман.

182

У них нет никаких заслуг, Кроме того, что они рожают нас, мужчин, Они упрекают нас в этом, Однако они неправы. Посмотри: благоухающая красная роза Растет из стебля с шипами, А лилия растет из дурно пахнущей травы, Мы любим цветы, но выбрасываем их стебли».

183

Одоардо рассказал еще о многом. Не знаю, с удовольствием или с отвращением, Я не буду здесь приводить все его слова И пожалею дам. Я принадлежу к той же группе Любовников, которые любят дам. Особенно я люблю одну, имя которой не буду упоминать, Хотя она не принимает моей любви.

184

Я охотно скажу, что Одоардо не прав, Он слишком суров к ним.
Если есть семь-восемь злых особ, Пусть он их накажет и погубит!
Но из них найдется, наверное, сотня Верных, честных и благопристойных.
Я сказал «наверное» и не хочу уточнять, Чтобы не говорить неправду.

פאריז און וויענה

דו זיכעט טייל: לט

איך בים מיין גוט דען איך שטעץ ליבעם: דש ער מיר הולף צודיום טויל דש ויבעם:

עש ווער דען איינה דער שש טעט דש שר וואלט וואו מיט אים גיווינן -אודר וואלט אין אירנץ מיט הגרכות. יוקן דו שטיט מן אום אים או די הויכליך אום די קלוקן:

יוא מאייכן אופט ויא האכן איין לאכ אוכ' זיין דרמיט איה זעלכם סאכד ווייון אוכ' אופט אייכר איכר כויון קאפ דער וואורד ויא אויו ויכידיג גרייון ווען זיא כויארם מאכן דען קליף אוכ' קלאכ דא האלטן זיא ויך שראנן דען פרייון אוכ' סערן כֿון מכידיג מיט זיין מוייארן אוכ' אוינם כֿויר אירי קכעכֿט אוכ' פוייארן

ל נואל ויין מיר פריארן אוכ'אך קייא
דיש ונען ויף איר אייכר זו אויבו איו בֿייגן
דיש ונען ויף איר אייכר זו אויבו איו בֿייגן
דוא סענגן מיר אנואל שפוס אוכ'ורניא
דיין נעלם ור דריסט אוכו קיין מייא
דיין געלם ור דריסט אוכו קיין מייא
דאוכ' איו נרלנרן אלו ורייליך און לייגן
דאוב' איז באלר זי בֿקן אובו זיין איו אלש ור שוואוכדן
דאורבואל מאינן שלעבע מיכויים זר בוכרן

נור לנייט דיא אויפֿכן איר מוכד דיא אל מול פכֿליגן זיין גאר רידיני אונ' שוועלן אופֿט אין איינס כֿוכד, איף אויכור ברוידר כֿון ויכידיני ויא שפרעכֿן וויא זיא זיין איס גרוכד און טרוייליך זער אונ' כיס גיכידיג י קיין ורעמדן מעכשן זי אן זעהן קויכן כון מערק וויא זי איס גוטש כוך היילושן גויכן

קמום אין דיא שטאט איין ורעמדר גאשטי דא איו ער אין גלייך איכן ער מישט וואל האכן לאנג ביְכֿאשם דש מאן אים געכ איין טרונק צו טריכקן עו דויבט זיא זיין איין גרוטר לאשט ווען זיא אים מיט דעם קוכפא טון עיקקן ווען דען מעד טעטן זי צו גרוט גיירראנגן ווען זיא אין איש איין שלום וולטן אכסקנגן

דם ניחן קיין ווארט חים איינט רעם דם נעם אים קיינר אין זיין זיכן ער מוישט וואל לאכר אום גין אים גמט: דש ער גיועלסטר ועכד דואילן

דער

רו וויבעם טייל:

פאריו און וניעטיז

דער ריד וואר איך ויל מין ורְשטון איך וויל ויא נים אל אן מיך ואסן: אין דער בעדר וויל איך ויא שטעקן לון ב. איך בֿוירכֿם ויא וואייררן מיך דרום האסן: וויא נואל איך וגא כֿופ ענטלורבו מון אין אלך שטיט אוכ' פלעץ אוכ' גאסן: אול ריכֿשם אויכל אןיו וולכֿי כירידר אונ' שיכרך ווערש אוא וו טניאנטש איר סדר:

מן פעם אים אן גרוש ער בֿוְר וואר אונ' וואר כיא מין דורטן גיווע ן איך וְיִיש איך ואניט אויך כאך בֿור וויא ויא מים אים האטן איין וועון זיין ליכשבש ער כין כיא ורלור דער קראַנקייט קונט ער כיא גינעץ אל ורייד וואר אים נישט מויכקלן דאו בֿוייער וואר אים אובֿם הערץ בֿוינקלן

דער סדר אין דעבודט ליט גוט
דאו גוארט דט זול מיר כימץ ווערן
מיר זיין יוא אל אויו ולייט אוכ' כלוט
אוכ' ג'ט דער אין אויבט אל דרכערן
צו מכטואה צו פרער מן דאו כיט טוט
צו וויידן כאך צו פאדה כאך צו בערן
כאך מיכר הט מן דאו צו ייעלף כיווין
דו דא וואו קומן דאר אוילור פריון:

מיך הום איכן דרמאנט דאז נוארט וואו איך וויענה בור ליש כלייכן דרום וויל איך לושן פריו דורט אוכ'וויל איין ווייל בון איר אך שרייכן ווישנה חיט דעם כוטן אום קותט אוכ' איובעלה אך איר קאאר ווייכן אוכ' איובעלה אך איר קאאר ווייכן וי ראט היכיין חיט קנעישט אוכ' מיט רינאנך אווער זא ווישט גיוועשט אירגץ שולאצן

ער ואלשוואגן וויא ויא ווער גיכלידן פיוחן:

רא האם וויענה דען כפֿון מיע גינומן

Я молюсь своему Богу, которого я люблю, Чтобы он мне помог в седьмой песне.

374

Многие люди часто открывают рот И готовы без конца Рассказывать все хором О наших братьях в Венеции. Они говорят, что те живут на дне, Что они бесчестные и неблагородные. Они не выносят чужеземцев. Поглядите, как они приветствуют их!

375

Когда к ним заходит гость,
На него смотрят, как будто он воняет.
Ему приходится голодать годами,
Прежде чем ему предложат воды.
Им очень тяжело
Кивнуть головой в его сторону.
Чтобы сказать ему «Шалом»,
Им бы потребовалось нечеловеческое усилие.

376

Никто не разговаривает с приезжим И даже не замечает этого. Ему приходиться долго бродить по гетто, Прежде чем ему удастся найти себе компанию. И если кто-то захочет с ним поговорить, То только чтобы получить от этого прибыль Или посмеяться над ним. Тогда его окружают, как куры цыпленка.

377

Они часто думают, что могут одурачить его, Но показывают только свою собственную никчемность, Потому что человек в капюшоне Может напугать их и прогнать из Венеции. Но хотя они способны только на насмешки, Они высокого мнения о себе:

Считают себя правителями Венеции и ее стен, А нас – своими слугами и крестьянами.

378

Для них мы крестьяне и даже скот,
Потому что, когда один из них оказывает нам внимание,
Нам приходится следовать за ним днем и ночью,
И мы не знаем, чем расплатиться с ними.
Мы отдаем им деньги, стараемся,
Но все тщетно, я не преувеличиваю.
Как только мы расстаемся, все наши труды забываются.
А иногда они считают, что мы остались перед ними в долгу.

379

Я слышал и другие рассказы,
Но не хочу приводить их здесь.
Спрячу их в свое писательское перо,
Потому что боюсь, что они меня возненавидят.
Я много раз их защищал
На площадях, на улицах, в разных городах.
Я не ценю обвинителей
И говорю им: «Если это правда, то такова их традиция».

380

Но это плохая традиция. И никто не запретит мне заявить об этом. Все мы из плоти и крови, И Бог дает нам всем пищу. В Мантуе, в Ферраре так не поступают. В Удине, в Падуе, в Вероне тоже нет.

Текст № 2. Гумпрехт из Шебрешина, учитель (меламед) в Венеции «Эстер-лид» (Песня об Эстер) (1554)

Песня была написана для праздника Пурим, еврейского карнавала. В XVII в. этот жанр превратился в пуримшпиль — карнавальную театральную пьесу.

В 1553 г. папа Юлий приказывает сжечь Талмуд и другие еврейские книги, в которых упоминается имя Иисуса Христа. Пролог к песне намекает на эти события.

Пролог:

После того как

За наши грехи святые книги были отняты у нас,

Они попали в руки гоев,

А лучшие из них были сожжены,

И у нас не осталось ни одной книги

Для изучения.

Благочестивые женщины непрестанно заботятся о том,

Чтобы безошибочно знать,

Что они должны делать каждую секунду,

И понимать смысл каждого действия.

Они привыкли

Просить кого-нибудь

Объяснить им Мегилу [свиток с историей Пурима]

На арамейском или в любой другой форме.

Но из-за наших грехов все это впустую,

Наши святые книги превратились в дым.

Я так долго об этом думал,

Что перевел Мегилу на немецкий.

Я позаимствовал одну часть из версии Таргума [на арамейском языке],

Я взял другую часть из Гемары [Талмуд].

Поскольку я сочинял на Хануку [зимний праздник света],

Я сделал это так,

Чтобы женщины больше не спрашивали о том,

Как появились Ханука и Пурим.

Они поймут это тут же, прочитав эту книгу.

Я подобрал также красивую мелодию,

Чтобы время чтения не казалось долгим [...]

Краткое содержание:

Мегила рассказывает историю, произошедшую примерно через сто лет после разрушения первого храма (586 до н. э.). Царь Ахашверош, правивший в Сузах, убил свою первую жену за непослушание и нашел новую супругу Эстер, красивую еврейку, о происхождении которой он не знал. Его советник Аман решил уничтожить всех евреев, поскольку еврей Мордыхай не поклонился ему. Благодаря мудрости царицы Эстер, план Амана провалился, а сам он был повешен на виселице, которую готовил для Мордыхая.

Два фрагмента, демонстрирующие авторский стиль:

1) Аман наслаждается своим положением, но ненавидит Мордыхая за непокорность. Он жалуется своим приближенным (v.582-599):

Подчеркнутые слова имеют итальянское происхождение.

Он быстро послал за своими друзьями И говорит: «Ну, хорошо, дайте мне совет, Просто выслушайте меня, Я должен похвастаться: Царь одарил меня очень высоким чином И оказал мне почет. Не забыл и моих дочерей: Подобрал им вельмож. Один — аристократ в Вене, Другой — его телохранитель, Некоторые — писцы при нем, А другие охраняют его гарем,

А один из них живет в Падуе И владеет там большим <u>дворцом</u>.

Но все это не имеет для меня никакого значения, И хотя я богобоязненный христианин, Я мучаюсь, Когда вижу, что Мордыхай Не снимает передо мной шляпу.

2) Царь узнал, что Мордыхай спас ему жизнь. Он приказывает оказать ему почести и велит Аману провести его по городу в царских одеждах, объявляя о его заслугах (v.777-813).

Взбираясь на лошадь,
Благородный Мордыхай сказал:
«Аман, нагнись!»
Аману пришлось нагнуться.
Мордыхай встал ему на спину,
И она захрустела.
Аман бежал впереди по улицам,
По узким и широким,
По сухим и мокрым,
У него не было времени на раздумья.
Он кричал так,
Что все люди обращали внимание:
«Вот человек,
Который хорошо служит царю!»

Когда они подошли к дому Амана, Его дочь выглянула из окна, Увидела отца внизу и подбежала, Думая, что Аман едет на лошади, А Мордыхай бежит рядом по земле. Она не узнала их. Она держала в руке Ночной горшок И вылила его на голову своего отца, И его крики разнеслись далеко. Потом она поняла, Что облила помоями своего отца.

Осознав это, Она упала и сломала шею.

И когда все это было закончено,
Мордыхай вернулся домой
И уселся на место, усыпанное золой [в знак траура и ради спасения евреев]
Аман поспешил
Принести домой ужасную вонь.
Он быстро помылся
И закричал: «Ой-вей! Мерзкая история!
Ой-вей! Какой позор!»

Текст № 3. Ку-бух (книга о корове), (примерно 1555) XXIX, 269-339

Краткое содержание:

Пожилой человек проводит много времени в синагоге. Пользуясь отсутствием мужа, его молодая жена заводит любовника. Муж ни о чем не догадывается, поскольку она умело исполняет роль верной жены. Однажды ее любовник проигрывается в карты и обращается к ней за помощью. Они решают ограбить мужа и бежать из города. Тем временем пожилой муж полностью уверен в верности своей супруги и сначала предполагает, что та забрала все деньги из дома, чтобы помочь бедным невестам достойно выйти замуж. Знакомый купец, видевший беглецов, рассказывает обманутому мужу о происшедшем, и тот оплакивает свою несчастную судьбу.

Мораль: женщины должны вести себя благопристойно, а мужчинам не следует увлекаться религией и забывать о семейных делах.

Выдержки из текста:

В день Рош-а-Шоне (еврейского Новолетия) муж просит жену пойти вместе с ним в синагогу, она же ищет предлоги, чтобы остаться дома и встретиться с любовником.

Вскоре он встает

И зовет свою жену, распутницу,

Говоря: «Вставай скорее, верная жена,

И принеси мне праздничную одежду,

Чтобы я быстро оделся

И отправился в святую синагогу!»

И ты, надень

Праздничные одежды,

Лисий мех и вуаль,

Надень свою красивую юбку,

И мы тут же пойдем в синагогу,

Ведь ты слышала,

Что сегодня канун святого Рош-а-Шоне.

Нужно три раза произнести Слихес и Хатону [молитвы о прощении грехов].

Не будем терять время,

Пойдем скорее,

Чтобы не пропустить Кадиш и Борху [молитвы]».

Жена говорит: «А кто будет снимать пену с котла?

Кто приглядит за домом?

Скажу вам прямо,

Я не переступлю порог этого дома.

Вы всегда молились за меня.

Вам привычно исполнять эту обязанность.

Это верно, как то, что я еврейка!

Я всегда говорила:

Вы молитесь за меня, а я готовлю вам еду.

Я уверена, что лучше мне

Остаться в моем гнездышке,

В доме.

Ведь я хочу быть хорошей женой,

Но замечаю,

Что люди в общине обманывают друг друга.

Женщины мне не нравятся,

Они притворяются честными,

Делают серьезные лица,

Но когда лето будоражит их,

Они встают рано, чтобы пойти в синагогу,

И каждая рассчитывает

Повстречаться со своим любовником.

Их заботят только

Сплетни и флирт.

Это верно, как то, что я еврейка!

В синагоге слышна только их болтовня,

Когда они садятся рядом.

Каждая рассказывает о своем любовнике,

А если ей не достаточно одного, то она заводит семь.

Та, у которой больше всего любовников,

Ходит с гордо поднятой головой,

Словно хочет дотянуться до небес.

А когда они глядят на мужчин,

То выбирают одного себе по вкусу.

А как они назначают с ним свидание!

Именно об этом они думают все время.

Никто из них не ведет себя достойно.

Поэтому я не хочу общаться с ними.

Мой дорогой муж, я не хочу вас обманывать,

Я хочу остаться дома.

Я потру сыр для оладьев,

Сделаю тесто на макароны.

А когда вы вернетесь, я скажу: «Борех-або, адони!» («Добро пожаловать, мой господин!»

Муж очень обрадовался

И сказал: «Моя дорогая верная жена, Я преклоняюсь перед твоей благопристойностью! Ты не принадлежишь к числу женщин, которые любят пускать пыль в глаза, Ты очень искренна, Ты справедливо бичуешь других своими словами! Хвала тому, чье имя я не могу назвать сейчас, И кто ясно показал мне твою набожность И наделил тебя столь добрым сердцем. Принеси мне праздничную свечу, Я пойду молиться за нас обоих!»

Приложение. Тексты на французском языке

Elie Lévita, *Paris un Wiene*, prologues du quatrième et du septième chant

Que Dieu me soit un guide bienveillant Tandis que je compose le quatrième chant.

168

O belle demoiselle, o digne jeune femme,
O noble douce fille, o vous pucelle honnête,
Ne me retirez pas la faveur de votre âme
Si à trop d'âpreté un moment je me prête.
Je ne peux à présent faire la cour aux dames
Mais je bavarderai d'une façon discrète,
Et si je devais dire un mot qui vous outrage,
Madame, je vous prie, n'en prenez pas ombrage!

169

Gardez donc le silence, armez-vous de patience, Même si quelque temps, les femmes vont souffrir. Et ne me privez pas de votre bienveillance, De tout cœur, je vous prie d'y vouloir consentir. Odoardo est seul coupable d'insolence, Car je n'ai jamais eu coutume de médire. Et si devait sortir de ma bouche une injure Elle est d'Odoardo, sur ma vie je le jure!

170

Je vous dis, par ailleurs que dans un tel discours, Il n'a pas pu parler avec sincérité. Il connaît, comme moi, d'une femme l'amour, Et pour elle offrirait richesse et dignité. C'est qu'en cette occasion, il emploie le recours, Que tous les orateurs savent bien exploiter: Pour aider leurs parents ou bien les gens de guerre, Leur parole, au besoin, est vraie ou mensongère.

171

Ainsi Odoardo devait-il procéder, Pour messire Jakom qu'il espérait servir, Vous n'avez pas, je pense, oublié ses idées,

Si c'est pourtant le cas: veuillez-vous souvenir: Il disait qu'une femme est un flot débridé, Où coulent sans arrêt les tromperies les pires, Qu'aucune d'elle n'est digne de confiance, Qu'on ne peut sur leurs mots construire d'espérance.

172

Et il continuait dans cette même veine, « Paris, lui disait-il, mon ami, mon cher frère, Au nom de leur amour, ne te mets pas en peine! Elles ont d'infamies des charretées entières, Penserais-tu atteindre à l'heure souveraine, Qu'il ne s'agirait là que d'un appât vulgaire, Par lequel elles vont corps et bien te ruiner Et te faire pleurer le jour où tu es né.

173

Tu ne connais pas bien toute leur fausseté
Leur façon de tromper les pauvres jeunes gens
Prodiguant leur sourire, un, deux, trois, sans compter,
Elles penchent la tête avec plein d'entregent.
Quand les cœurs à la fin, dans les braises jetés,
Se consument devant leurs yeux intransigeants
Elles les laisseraient se réduire en poussière,
Avant d'y verser l'eau de la moindre cuillère.

174

Elles n'ont en effet qu'un seul profond désir : Qu'un amant au prochain sans attendre s'enchaîne. Lorsqu'elles ont placé quelqu'un sous leur empire, Elles le plantent là, tout seul, face à sa peine. Et élisent bien vite un autre triste sire, Se frottant à la proie tout autant qu'à l'ancienne. Elles se vantent bien et se moquent ensemble, « Oh je le rendrai fou, ma foi, si bon me semble! »

175

Nous les aimons vraiment chaque jour davantage Nous ne pourrions agir avec plus de douceur, Et elles sont pour nous de vraies bêtes sauvages, Pires qu'ours et que loups dans leur grande fureur. Si nous ne leur donnons qu'un coup d'œil au passage

Il nous semble observer des tableaux enchanteurs Ce sont bien des tableaux ce n'est pas un secret. Elles ont de tableaux la peinture et la craie.

176

Quand un pauvre garçon croit observer l'allure, Le visage charmant d'une jeune personne, Il ne voit que céruse, il ne voit que mercure C'est cinabre et salive enfin qu'il affectionne. C'est du bois de Brésil, c'est du vinaigre sur, Œuf, citron, fleur de pois, voilà qui l'impressionne. C'est de l'alun de roc, du talc et du glucose, Vous n'en reviendriez pas de la métamorphose!

177

Elles font leurs cheveux aussi blonds que de l'or, En pressant des onguents mêlés de soufre et d'huile. À leurs fronts et sourcils, on voit sans nul effort Avec quelle pincette chaque femme s'épile Quand enfin on les croit magnifiques à tort, Nous voici chatouillés de manière subtile, C'est qu'en fait leur beauté ne tient pas plus longtemps, Que la neige limpide au soleil de printemps.

178

Et je préviens aussi mes frères insensés, Qui les croient élancées comme hauts conifères Qu'ils voient ce qui est mis au creux de leurs corsets, Leurs semelles montées à deux pieds de la terre, Leurs robes, trois ou quatre, et froufrous amassés, Ils épargneront bien leurs sourires j'espère. Qui a vu au coucher une femme pâlie, Sait bien que les trois quart restent au pied du lit.

179

Qui les observe ensuite au lever le matin, Avant qu'elles ne soient maquillées et léchées, Pense voir de ses yeux, en regardant leur teint, Dans un bain de jus jaune une viande séchée! Je ne veux y passer un temps inopportun, J'ai un autre souhait que de t'effaroucher, Sinon je montrerais sans nuance à tes yeux, Que le vrai est en fait quatre fois plus odieux.

180

Elles nous jouent, ma foi, encore bien des tours, Que je ne peux pourtant laisser dissimulés. C'est pourquoi, sache, crois, et souviens t'en toujours, Que lorsque l'heure vient de vieillir, sans délai, Leur dentition se gâte un peu plus chaque jour, Leur visage devient de rides constellé Elles puent, bêlant, elles grognent et râlent. Elles ont d'un démon la figure infernale.

181

Va donc bien te garder que leur beauté te leurre! Car je peux te jurer, te déclarer ces faits, Nul chrétien ni nul juif n'y a trouvé d'honneur, Et nul n'y a connu ni amour ni bienfaits, Seulement fourberie, ruse et attraits trompeurs. Elles ont un filet de talents contrefaits. L'homme bon sait enfin échapper à leurs rets, Le mauvais, quant à lui, y tombe capturé.

182

Elles n'ont mérité de considération, Que pour nous avoir mis au monde, nous les hommes. Elles crient haut et fort cette réclamation, Mais, là aussi, leur droit, n'est pas fondé en somme, Vois la rose odorante à rouge carnation, Elle est issue en fait d'une ronce, ou tout comme. Quant au lys, il est né d'une herbe repoussante, On en aime la fleur, on rejette la plante. »

183

Il fit ainsi couler de nombreuses paroles, Que ce fût en conscience, ou bien à contrecœur, Je ne dirai pas tout, ici, qu'on s'en console, J'épargnerai ainsi des jeunes filles l'honneur. Je me trouve en effet être à la même école, Celle de ces amants, qui désirent chaque heure, J'ai une belle amie que je ne veux nommer, Qui refuse pourtant d'être par moi aimée.

184

Je dis qu'Odoardo agit injustement Quand il s'exprime ici sévèrement, ou pire. Si sept ou huit ont nui par leur comportement Qu'il châtie celles-ci et les blâme à plaisir! Il y en a pourtant bien cent probablement, Pieuses et dévouées, sages en leur désirs. Je dis « probablement » sans vouloir garantir, Si je disais « c'est sûr », j'aurais peur de mentir.

Je prie mon Dieu que j'aime tant, Qu'il m'aide au long du septième chant.

374

Un grand nombre de gens ont la langue pendue Et sont accoutumés à la prolixité,
Condamnant fermement, voulant rendre leur dû,
Aux frères de Venise, aux juifs de la cité.
Ils prétendent alors que c'est chose entendue,
Qu'ils n'ont ni courtoisie ni même honnêteté.
Qu'ils ne peuvent sentir tout étranger qui vient,
Voyez s'ils le saluent ou lui offrent leurs biens!

375

Lorsqu'arrive chez eux un hôte de passage, On s'approche de lui comme d'un empesté. Il faut qu'il ait déjà jeûné pendant des âges, Avant qu'on lui propose un verre à déguster. Il semble que cela demande du courage, De remuer la tête un peu de son côté. Ce serait à leur bouche un effort surhumain, De lui dire un « Shalom » en lui tendant la main.

376

Que personne ne parle avec le visiteur, Ils n'y accordent pas un soupçon d'importance, Il doit se promener au Ghetto plusieurs heures, Avant qu'un habitant offre son assistance. Et si l'un d'eux l'approche avec plus de chaleur, C'est que de quelque gain il nourrit l'espérance, Ou qu'il veut se moquer, le taquiner pour plaire : Tous l'entourent alors tels les poussins leurs mères.

377

Ils pensent qu'ils ont pris un imbécile heureux,
Mais ne font que prouver leur propre ridicule.
Un homme à capuchon, tout seul, les rend peureux,
Leur faisant fuir Venise au bout de sa férule.
Mais s'ils font leurs passe-passe, une fois qu'ils sont entre eux,
Ils pensent mériter des honneurs majuscules,
Comme s'ils gouvernaient Venise et ses murailles,
Comme si nous étions leurs serfs, leur valetaille.

378

Nous sommes, je le crois, des serfs ou bien des vaches, Car lorsque l'un d'entre eux veut bien nous tolérer, Nous avons beau le suivre en tout lieu sans relâche, Nous ne saurions pourtant assez bien l'honorer. Nul argent n'y suffit, nul effort que je sache, C'est là peine perdue, je vous dis que c'est vrai : Aussitôt loin de nous, ils ont tout oublié, Ou ils croient que c'est nous qui leur sommes liés.

379

J'ai encore entendu d'autres dénonciations, Mais je n'ai pas envie de toutes les reprendre, Je laisse dans ma plume un flot d'accusations, Je crains leur aversion si je ne suis pas tendre. Pourtant, dans bien des rues, à bien des occasions, Je les ai secourus, j'ai voulu les défendre. Car je n'estime pas tous ces vilains parleurs, Et leur dit: « Si c'est vrai, ainsi le veut leurs mœurs. »

380

Leur coutume pourtant ne me semble pas bonne, Et personne ne peut m'empêcher de le dire. Car de chair et de sang sont faites nos personnes, Et Dieu nous donne à tous ce qui doit nous nourrir. On n'en fait pas autant, à Mantoue, à Vérone, A Ferrare, à Padoue, on sait mieux se tenir.

Gumprecht von Schebreschin, instituteur (melamed) à Venise, Ester-lid (1554)

Il s'agit d'un chant composé à l'occasion de la fête de *Purim*, carnaval juif. Ce type de texte prélude à ce qui deviendra au XVIIe siècle le *Purim-shpil*, pièce de théâtre consacrée au carnaval.

En 1553, le pape Jules III ordonne de brûler le talmud ainsi que tous les livres juifs où Jésus-Christ est nommé. Le prologue du poème fait allusion à ces événements.

Prologue:

Depuis qu'il est arrivé

Que, pour nos péchés, les livres saints nous ont été pris,

Qu'ils sont entre les mains des Goyim [les non-juifs]

Que les meilleurs ont déjà été brûlés

Et qu'il ne nous en reste plus aucun

Pour passer le temps à les étudier,

Les femmes pieuses sont sans cesse préoccupées

Afin de savoir sans faute

Ce qu'elles doivent faire en chaque instant,

Ou de connaître le sens de telle action.

Et elles ont pris l'habitude

De demander à quelqu'un

De leur expliquer la *Megile* [Rouleau racontant l'histoire de *Purim*]

En araméen ou sous toute autre forme.

Mais, pour nos péchés, c'est en vain,

Nos livres saints trainent dans le fumier.

J'y ai si longtemps pensé

Que j'ai adapté la Megile en allemand

J'en ai volé une partie à la version du *Targum* [araméenne]

J'en ai pris une autre partie à la *Gemore* [Talmud]

Comme je l'ai fait dans ma composition sur *Khanuke* [fête des lumières, en hiver]

Je l'ai réalisé pour la raison suivante :

Afin que les femmes n'aient plus à demander

Comment Khanuke ou Purim sont apparus.

Elles le comprennent tout de suite en lisant ce livre.

Je l'ai aussi composé sur une jolie mélodie,

Pour qu'on ne trouve pas le temps long [...]

Résumé de l'histoire :

La Megile raconte une histoire qui se passe une centaine d'années après la destruction du premier Temple (-586). Le roi Akhashverosh, qui règne sur Shushan (en Perse), ayant tué sa première femme qui lui avait désobéi, trouve une nouvelle épouse dans la personne

d'Ester, une belle juive dont il ignore la nation. Il possède un orgueilleux conseiller, Homen qui, comblé de faveurs, veut voir tout le peuple se prosterner devant lui. Mais le juif Mordkhe refuse de s'abaisser. Homen en conçoit une telle haine pour les juifs qu'il décide de les exterminer tous. Son projet échoue grâce à la sagacité de la reine Ester et il finit luimême pendu sur la potence qu'il avait préparée pour Mordkhe.

Deux extraits représentatifs du style de l'auteur :

1) Homen est au sommet de la gloire mais ne supporte pas la résistance de Mordkhe. Il s'en plaint à ses proches (v.582-599) :

Les mots soulignés sont d'origine italienne dans le texte yiddish.

Il envoie vite chercher ses amis
Et dit: « Eh bien, donnez-moi un conseil
Écoutez-moi seulement,
Il faut bien que je me fasse des louanges,
Le roi m'a élevé très haut
Et m'a prodigué les honneurs.
Et à mes fils aussi:
Il en a fait des gentilshommes,
L'un est à présent seigneur à Vienne
Un autre est son garde du corps,
Certains d'entre eux sont ses scribes,
D'autres gardent ses femmes,
Et un d'entre eux habite à Padoue

Tout cela n'a pour moi aucune valeur Et bien que je sois un pieu Chrétien Je souffre de grandes douleurs Car je vois *Mordkhe* devant moi Qui ne me tire pas son chapeau.

Où il a un grand portail.

2) Le roi a appris que Mordkhe lui a sauvé la vie. Il ordonne de lui faire grand honneur et choisit justement Homen pour le conduire dans la ville avec les attributs royaux en criant ses mérites (v.777-813).

Quand il dut monter à cheval Le noble *Mordkhe* parla ainsi *Homen*, penche-toi! *Homen* dut se pencher *Mordkhe* lui marcha sur le dos

Homen courut devant lui de rue en rue Qu'elles soient larges ou étroites, Qu'elles soient sèches ou mouillées, Il n'avait pas le temps d'y réfléchir. Il l'acclamait joliment De sorte que tous les gens accoururent : « Voici l'homme Oui a fait du bien au roi!» Ouand ils arrivèrent devant la maison d'Homen Sa fille regarda par la fenêtre Elle le vit, là-bas, s'approcher en courant Et pensa qu'Homen était sur le cheval Et que *Mordkhe* courait devant lui par terre : Elle ne put pas les reconnaître. Elle tenait dans sa main une marmite Remplie de saletés

Tous ses membres en craquèrent.

De sorte qu'on l'entendit crier bien loin ; Ensuite elle se rendit compte

Qu'elle avait encrassé son père

Elle la jeta sur la tête de son père

Elle comprit toute l'affaire, Tomba et se cassa le cou.

Et quand tout cela fut fini

Mordkhe s'en revint à son logis.

Et s'assit dans les cendres. [Il porte le deuil et prie pour le salut des juifs]

Homen ne tarda pas non plus,

Il apporta à la maison une grosse puanteur.

Il se fit vite laver.

Et cria: « Oh la la! la vilaine histoire!

Oh la la! La grande honte!»

Ku-buch, (probablement 1555) XXIX, 269-339

Résumé du conte : un vieil homme pieux passe son temps à la synagogue. Sa jeune femme en profite pour prendre un amant et s'amuser en son absence. Elle joue si bien la comédie de l'honnêteté (cuisine, ménage, couture) que son mari ne se rend compte de rien. Au bout d'un temps, son amant fait de grosses pertes au jeu et demande à cette femme de l'aider. Ils décident tous deux de s'enfuir de la ville en dérobant toutes les richesses du pauvre mari. Ce-dernier est tellement sûr de la vertu de sa femme qu'il croit d'abord qu'elle a vidé les coffres pour aider de pauvres fiancées à avoir un mariage digne de ce nom. Mais il

apprend bientôt la vérité de la bouche d'un0 marchand de sa connaissance qui a croisé les fuyards. Il ne lui reste plus qu'à pleurer son malheur.

Moralité : Les femmes doivent se conduire honnêtement. Les hommes ne doivent pas se préoccuper que des saintes choses mais doivent aussi savoir veiller à leur ménage.

Extrait:

Après avoir une première fois commis l'adultère, la femme dort tranquillement auprès de son mari. A son réveil, le jour de Rosh Hashana (nouvel an juif), il veut qu'elle l'accompagne à la synagogue mais elle lui fournit bien des raisons pour rester à la maison et rencontrer son amant.

Il se leva bientôt

Et appela sa femme, la putain,

Il dit : « Lève-toi vite, femme honnête,

Et apporte-moi mes habits de fête

Afin que je puisse rapidement me lever

Et que j'aille dans la sainte synagogue!

Et tu dois aussi te préparer

Dans tes habits de fête,

Ta fourrure de renard et ton voile,

Et mets aussi ton joli jupon,

Afin que nous arrivions bientôt à la synagogue

Car tu as sans doute entendu,

Qu'aujourd'hui c'est la sainte veille de Rosh Hashone,

On doit dire trois Slikhes et un Khatonu.

C'est pourquoi ne perds pas ton temps

Que nous y allions en hâte,

Et ne rations pas le Kadish ni le Bokhru. »

La femme dit : « Et qui écumera le repas ?

Et qui surveillera la maison?

Je veux vous dire la vérité:

Je ne passerai pas le seuil de ma porte.

C'est vous qui avez toujours prié pour moi,

Vous avez l'habitude de vous en charger.

Aussi vrai que je suis juive!,

Je l'ai toujours dit :

Vous devez prier pour moi et moi, je veux cuisiner pour vous.

A coup-sûr, il me semble bien mieux,

Que je reste dans mon nid,

A l'intérieur de ma maison.

Car je veux être une femme réfléchie,

Et je peux bien voir, bien remarquer,

Qu'il se passe beaucoup de tromperies dans la communauté.

Les femmes d'ici ne me plaisent pas fort,

Elles peuvent bien faire semblant d'être vertueuses,

Avec leurs visages renfrognés,

Mais quand l'été les chatouille

Elles se lèvent très tôt pour aller à la synagogue

Et chacune d'elle y attend son amant

Pour le voir à la première occasion.

Dire des saletés et faire la cour,

Sont les seules choses auxquelles elles pensent,

Et, aussi vrai que je suis juive!

Je n'entends dans la synagogue que des bavardages,

Quand elles s'assoient l'une à côté de l'autre.

Chacune a des choses à raconter sur son amant,

Et si un seul ne lui suffit pas, elle en prend sept.

Celle qui en a le plus

Avance avec tant de fierté

Qu'on croirait qu'elle veut toucher le ciel.

Et quand elles lorgnent dans la section des hommes

Elles regardent celui qui leur plaît le plus.

Et comme elles lui donnent rendez-vous!

C'est à cela qu'elles songent tout le temps.

Aucune d'elle ne se conduit bien.

C'est pourquoi je ne veux pas me lier avec elles.

Mon cher mari, je ne veux pas vous tromper ni vous jouer de tours,

Et je veux rester ici à la maison.

Je râperai du fromage pour les galettes,

Et je veux aussi faire une grosse boule de pâte pour les macaronis.

Et quand vous reviendrez, je dirai : « Borekh habo adoni » (« Bienvenue, mon maître !)

Alors, son mari ressentit une grande joie,

Il dit : « Ma chère et honnête femme,

Comme je reconnais là ton entière piété!

Tu n'es certainement pas du genre à jeter de la poudre aux yeux,

Tu agis avec la plus grande sincérité,

Et tu châtie bien par tes paroles!

Loué sois celui que je ne peux pas nommer maintenant

Qui m'a permis de voir clairement ta piété,

Et qui t'a donné un cœur si bon.

Apporte-moi maintenant la bougie de fête,

Je veux aller prier pour nous deux!

